

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Februárius 10 dik napján, 1815-dik esztendőben.

E l b a.

Erről a' nevezetes szigetről mostanság e' képpen írt két Ánglus utazó: —

Soba se' gondoltam volna, így szóll az egyik, hogy ezen szigeten a' természeti elevenség, vagy a' plánták országa, illyszép, a' föld illy termékeny, az ég-aj (clima) illy kellemetes, a' várak illy erősek, 's a' vasbányák illy gazdagok legyenek. Száz font vas kő ad 75 font tiszta vasat. A' bányákat körülvevő hegyek úgy fénylenek mint a' tükör mikor a' nap réá süt; mint-ha mindenütt béhintve volnának tsillámpórral. Ezen bányák között van Nápoleonnak egy kis múlató épülete, a' hol leggyakrabban fölöstökömozni szokott. Egy dolgozó, egy nappali közönféges, és egy háló szobából áll az egész épület. A' fő város Porto Ferrájo; a' leg szebb város 's leg gyönyörűsebb kikötőhely mind azok között, mellyeket valaha lát-tam. Mikor az ember a' tengeren erre fe-lé közelit, leg előbb tsak a' vár' erősségei tűnnek szemébe, vagy két házzal egygyütt; egy nyelv formára a' tengerbe benyúló föld mellett elevezvén 's a' belső kikötő-helybe, a' melly minden felől magas he-gyek által oltalmaztatik, béérkezvén, ek-kor látja meg a' szép várost, a' melly ka-rimáson emelkedik-fel a' bástyák felett. Ezek nagyon erősek. A' Császár közön-

séges lakó háza, melynek egy részit még most építik, minden más háznakal magas-sabb, a' hol számos testörzőket szemlelven-meg, egygyik közzülünk meg szólított egygyet, kérdvén, hogy hát mint tettszik neki a' város? — A' szakállas szájú test-örző elébb egy keveset morogván, így fe-lt: — „Itt nem oltó semmi, tsak a' hat és bor; a' hust Pi om bin nób ol kell hozatni.“ — Nápoleon minden reggel fel-kél 4 órakor, kilovagol, azután olvas, sétál vagy ide 's tova jár egész nap. Este 8 órakor fekszik-le. Ebédre majd minden vasárnap magához hivat a' városi lakosok közzül néhányat. A' Császári Saszimert megtartotta, hanem familiai, hazi, vagy is inkább forma-színnek fejért választott, melyre a' Sas ki van varva, három a' fe-lt lebegő méhekkel. Porto Ferrájo-ból Longonébe mentünk. Az út, mel-lyen ide mentünk, igen derek; Nápoleon tsináltotta. Utunkban szembe találtuk a' Császárt egy fedetlen kotsiban. Ő ma-ga, mint ez előtt szokott volt úlni, most is egyedül últ hátul. Velle szemben a' Stáb-jához tartozó két Generálisok ültek. Mint a' tekintete mutatja, igen egészséges és vi-dám. A' kísérei, a' kik a' szekér után lovagoltak, 6 szemelleyekből, Manmellu-kokból, katonai tisztekből, 's polgariakból állottak.

A' másik útnak szavai ezek: —,

„Elba szigete magas hegyekből és völgyekből áll; Porto Ferrájó egy hegynek oldalán épült, melynek két magasabb tetején két kastélyok vannak. Ezek között van a' Napoleon, két emeletű és 7 ablakos szemöldökű, nem pompás háza, a' melynek egygyik oldala felől a' kopasz hegyeket és a' maga fő városát, más felől pedig a' tengert és az azon túl lévő szároz földnek partjait szemlélheti. Egy mellette oldalfélt lévő még kisebb épületben lakik Madám az anyja, és Borghése Hertzezné; egyedül csak ezek vannak velle a' familiából. A' Generálisok is majd mind oda hagyták lassanlassan, a' nevezetesebbek között csak Bertrando lehet még velle látni. Az úgy nevezett régi testőrző sereghéli Gránadírosok között is csak valami 600 van még velle, a' többek mind elszöktek tőle. Ezeknek meg van még a' régi formaruhájok, csak a' kokárdájok veres és fejeér, három fejeérré varrott méhekkel. Vannak még velle egy Ágyuzó csapat, egy Lántsás svadron, a' melly nagyobbára Lengyelekből áll, egy Korfikai Batalion, és néhány Németek. Hagytak néki időtöltés végett egy 18 ágyus hajót is, mellyel gyakran kivez tengeri mulatságra. Egy Anglus Frégát, melly az én oda érkezésemig a' kikötőhelyben volt, ekkor elevezett onnét, 's csak más nap érkezett oda egy más Anglus Frégát. Egy Anglus Oberster és egy Kapitány szüntelenül Porto Ferrájóban tartózkodnak; csak ezek és a' kikötőhelyben tartózkodni szokott Frégátnak Kapitánya azok az idegenek, kiknek az Udvarhoz való bemenetel szabad. Semmi más idegent nem bocsát Napoleon magához, másnak még csak a' házához közelíteni sem engedi. Én azonban csakugyan néhány versben jólszemközt néztem őtet, és igaznak találtam azt, a' mit közönségesen beszélnek róla, hogy nagyon megerőssödött, meg épült.

Egész öltözete olyan, mint régen volt, 's mint lefestve mindenütt látni lehetett.

Frantzia Ország.

A' mit arról a' Raucourt nevű komédiás leányzóról írtak újságaink, a' kit a' Sz. Rochus templomabeli Plébánus Párisban eltemetni nem akart, őket azt csak magános tudósítások után írták eleintén, várván, hogy mi módon fog a' dolog egészen világosságra jöni. Most már, mint bizonyost, ezeket írják egész hitelességgel. —,

„A' nép ezen temetésnek alkalmatosságával a' templomba telyességgel bé nem bocsátatván, a' templom' ajtaját valósággal bé törte, 's eleintén a' padokat székeket, össze törte. A' Párisban őrizeten lévő katonák között is sokan voltak a' lármázó nép között, a' kik csak történetből vétetődtek volt erre felé. A' Sz. Rochusi Plébánus annyival hibásobbnak tartatik, hogy ő eleintén, mikor a' halottas sereg már a' templom felé útnak indúlt volna, még a' templomban lévén meg parantsolta az egyházfinak, hogy a' halotti kíséző sereg' előjáróinak adja tudtokra, hogy az Ekklesiái (Canonicus) törvények szerént semmi féle komédiás személyt nem szabad a' templomba vinni, és őket más helyre akár hová eltemethetik, csak az Ekklesia' temető helyeibe; zintermekbe nem. A' Plébánus ezen nyilatkoztatás után eltűnt a' templomból: az egyházfi pedig véghez vitte a' mit reá bíztak. A' mi a' népet illeti, é-közt semmi meghasonlás vagy különböző vélekedés nem volt: az egész sokaság egy szívvel lélekkel sürgetve kívánta, hogy nyissák ki a' templom ajtaját, és vigyék véghez a' halottal az utolsó ajtatosságot. Az is igaz, hogy számos papi személyek, kik történetből az utzákon előtaláltattak, a' Sz. Rochus' templomába menni kényszerítették, hogy mondjanak ott halotti misét: de őket azzal mentették magokat, hogy nékiek nintsen arra jussok, hogy olyan templomban

halotti misét mondjanak, a' hová ők szolgálatra rendeltetve nintsenek. Azonközben végezetre tsakugyan ezen papok is kén-telenítették azon Udvari Alamisnarius mel-lett ministrálni, a' kit a' Király mise mon-dani oda küldött: a' sekrestyében pedig sok gyertya készen találtatván, ezek a' tem-plomban 's a' templom előtt álló sokaság között, mint hogy a' népnek tsak egy ke-vés része térhetett-bé a' templomba, kiosztattak 's meggyújtattak. Elvégződven a' templomi ájtatosságok, a' véghetetlen so-kaság a' Párisi utzákon által egész a' teme-tőig kikisérte a' halottat égő gyertyákkal. Mint hogy talám tartani lehetett, hogy az útban vagy a' temetőnél újabb akadályok adhatják elő magokat, tebát némiméü ki-sérők is adattattak a' keserves sereg mellé: de legkissebb akadály sem adta magát elő. A' holt test tsendesen letétegett a' közönsé-ges temetőbe.

Egy magános levélben, mellyet az Ul-mai Allgemeine Zeitung ezen történetről (minthogy a' Párisi újságok nem irtak rólla), kiadott, 's a' mellyet a' Bétsi Udvari újság is kibirdetái méltónak tartott, még a' következő megjegyzések is elő fordul-tak: A' Sz. Rokhusi Plebánus a' népnek szabad gondolkozású része előtt már ennek-előtte is rossz hírben volt, 's előre gondol-ni lehetett, hogy a' régi rendtartásoknál 's képzelődéseknél fogva akadályt fog ezen komédiás személynek rendes eltemettetése eleibe tenni, a' melly egyéb eránt annyi-val váratlanabb volt, hogy a' szóban lévő Plebánus úr ezen személytől tsak a' múlt-telen is 6000 Frankot vett által, mint ala-misnát; nem régen pedig a' meg szentelt kenyérnek kiosztására is ugyan ezen sze-mélyt nevezte volt ki, mellyért ez, mint-hogy a' munkát meg nem tehette, 26 La-josaranyokat ajándékozott. Ugyan ezen Plebánus úr ennekelőtte 7 esztendővel is bészárta volt, egy komédiás aszszonynak holt teste előtt, a' templom' ajtaját, a' mel-

lyért őtet Napoleon hat hónapokig a' Semináriumba vitette. A' mostani alkalmatossággal annyira meg boszszankodott volt ellene a' nép, hogy e' féléket kiáltozott: A' lámpásfára velle! a' lámpásfára! Azt gon-dolta volna az ember, hogy a' revoluzió-nak kezdetén van az 1789-dik esztendő-ben. Ezen szorongató lármázás közöt-vonta-el magát a' Plebanus a' sokaság elől. Érkezett volt egy lovas tsoport is a' lármá-nak letsendesítésére, de minden erőszakté-tel nélkül eltávozott, és a' Király' böltses-sége, mint már közelebről megiratott, min-deneknek meg elégedéfeket meg nyerte, 's véghetetlen éljen! kiáltás által dítfóit-tetett tselekedete.

Két nevezetes per vonta magára mos-tanság a' közönséges figyelmetességet, mellyek közzül egygyiknek Excelmans nevű Generális, a' másiknak a' Hollandiai volt Királynak idősebb fia a' tárgya. Az első már lefolyt Lillében egy katona itelőszek előtt; a' másik felett most vetel-kednek a' Prókátorok. Az Excelmans' ügye summássa ennyiben áll: —

Excelmans sok esztendőig Adju-tánszkodott a' mostani Nápolyi Király mel-lett, a' ki őtet nagyon bészülte. Azután a' régi testörző seregnél osztályos vezérséget kapott, 's magát sok versben megkülöm-böztette. Végre minden valóságos hivatal-nak folytatása nélkül élt Párisban, a' hova házasodott volt. A' múlt Dec. elején ma-gához hivatván őtet az akkori hadi Minis-ter, jeletette néki, hogy egy levelét, mel-lyet ő Lord Oxford által a' Nápolyi Ki-rályhoz akart küldeni ezen Lordnak írásai-val együtt az útban elfogták légyen, melly levelet a' Király maga is olvasván, azt rossz-nak találta, hanem a' Generálisnak előbbe-ni szolgálatait tekintvén, most ezen dolog-ból semmi további következtést tsinálni nem akar; intvén azonban őtet a' Minister, hogy más alkalmatossággal vigyázóbb legyen. —

A' dolog ekkor ednyiben maradt, hanem nem soká azután D u p o n t helyet: S o u l t lévén Ministerré, ő ezt a' dolgot újabban elő vette; legelőbb is, Excelsmant magához hivatta, 's keményen szolván neki megparantsolta, hogy az Udvarnál többé meg ne jelennyen. Azután fél fizetéssel nyugodalomra bocsátotta, 's azt parantsolta, hogy vegye útját Párisból Bar városába, a' hová való. A' Generális ezt megértven azonnal a' Ministerhez ment, de három óranyi várakozása után is bé nem bocsátott; tehát levelet irt hozzá, melyben jelentette, hogy ő ugyan Párisi lakos, de a' Király' parantsolatjára még is haladék nélkül elmenne Bar városába, ha attól nem félne, hogy feleségének, a' ki gyermekágyban fekszik, az a' miatt való megijedés megárthat; tehát idő haladást kér, annyi- val is inkább minthogy már félfizetésre tette lévén, csak ennél fogva is jussa volna a' Párisban való maradhatásra. Más nap egy bátorságra ügyelő tisztet küldött hozzá a' Párisi Komendáns Gen. G r u n d l e r, olly parantsolattal, hogy házában őrizze Excelsmanst. Ezt a' tisztet nem soká egy más politziai tiszt, 's végtére egy politziai közkatona váltotta-fel. Azalatt egy második levelet vett Excelsmans a' Ministertől: az- eránt, hogy haladék nélkül induljon útnak Bar felé, a' hol további újabb parantsolatot várjon. Így telvén-el 5 napok, Dec. 20-dikán reggeli 3 órakor 20 vagy 30 politziai katonák jelentek-meg a' Generális ajtaja előtt, de ő ezeket bé nem bocsátotta; végezetre 9 órakor egy tiszt ment-bé a' szobájába 6 politziai katonával, a' ki minden ott lévő személyeket eltávozni parantsolt, a' Generálistól papirossat téntát pennát elvett, a' ház' ajtaja' eleibe strázsát állított, a' ki senkit se' ki se' bé nem bocsátott; még Generális L a n u s s é h e z sem, a' ki hasonlóképpen ezen házban lakott. Még a' Prókátort sem bocsátották-bé, a' kit azért hivattott oda Excelsmans, hogy a' történést írás-

ba vegye; végezetre csak egy Notáriust (Tábirászt) bocsátottak-bé hozzá nagy késő- re. Most már maga a' Párisi Komendáns G r u n d l e r jelent-meg nálla, jelentvén, hogy őtet a' Minister Marschal S o u l t parantsolatjából Soissons városába akarja őrzők által kísértetni. Excelsmans azt kérte ekkor Grundlertől, hogy vitesse csak a' Párisi Státusfogházba, és ott láttasson törvént reá. Grundler ellenben javasolta neki, hogy engedelmeskedjék, mint-hogy a' Király csak az azelőtt való estve tudván-meg a' Minister' lépéseit, kétség-kívül nagy megelégedéssel fogná hallani a' Generális' engedelmeskedését. Azt is jóvaslották Excelsmansnak, hogy mennyen-ki a' szomszéd faluba, betsületére fogadván, hogy onnét el nem távozik. Ezt meg is akarta tfelekedni, de ismét parantsolat érkezett a' Ministertől, hogy haladék nélkül vigyék Soissonsba. Ekkor nem látott Excelsman egyéb menedéket annál, hogy egy ablakon kimenvén egy kőfalon által mászott 's útat vesztett, a' nélkül, hogy a' házában lévő vigyázók észre vették volna, kik közül a' köz emberek a' külső szobában voltak, a' tiszt pedig, a' ki az Excelsmans szobájában volt, szunyadott, a' ki végezetre felserkenvén mérgiben még a' Generálisnét is felköltette az ágyából, melybe négy héttől fogva feküdt, 's még azt is megvizsgálta, hogy valyon nem abban rejtettette-é el magát a' Generális. Hogy ő ezen történet után még a' Törvényhozó kamarák eleibe is vitte az ügyét, de a' melyek azt nem vették-fel, tudjuk a' régibb újságokból. Végezetre nem lévén egyebet mit tenni, alája adta magát egy katonai ítélőszéknek Lillében, a' melly őtet, közönséges megegygyezéssel, felszabadította a' vád alól. —

A' vád, mellyet Soult ellene a' Királynak beadott, 's a' mellyre nézve ő ítélőszékek' eleibe állított, ezekből a' pontokból állott: — 1) A' Generális a' maga

előjáróinak engedelmeik nélkül, holott ő az első lovas Osztály' fő Inspektora volt, levelezést folytatott az ellenféggel, az ellenféggel mondom, mivelhogy Felséged Murat Joakimet Napolyi Királynak lenni még meg nem esmérte. Ha tsak egy Felségeddel atyafias vagy Szövetféges Fejedelmekkel levelezett volna is, úgy is pirongságot érdemlene. — 2) Ő Spionkodásba elegyítette magát, mikor azt írta Murat Joakimnak, hogy vitéz tisztek ezerei, a' kik az ő iskolájában formáltattak, állottak volna elő az ő meghívására, ha a' dolgokon illy szerentsés változás nem történt volna. — 3). Olly dolgokat is írt, melyek a' Felséged' személyét és hatalmát meg sértik. — 4). A' Ministernek, a' ki ezen tárgyra nézve hozzá a' Felséged' nevében parantsolatokat küldött nem engedelmeskedett. — 5). Végezetre azt a' hitet is meg szegte, mellyet, mint a' Szent Lajos Királyi és Katona Rendjének tagja akkor letett, mikor azt Felségedtől kapta.

Excelmans így felelt ezen pontokra. Az 1-sőre, hogy ő semmi ellenséggel nem levelezhetett, mivelhogy akkor, mikor ő a' Napolyi Királyhoz a' levelet írta, Frantzia országnak ellensége egy Hatalmaság sem volt. A' 2-dikra, hogy ő az ilyen vádra nem felelhet semmit. A' 3-dikra, hogy az a' nagy tisztelet, mellyel ő a' Fr. Király' személyéhez viseltetik, néki meg nem engedi azt, hogy ő Felsége eránt valami megbántó dolgot írhasson, és hogy abban a' levélben tsak egy szó sem találattik, a' melly a' Fr. Királyt illetné. A' 4-dikre, hogy ő tsak egy parantsolatnak nem engedelmeskedett, a' melly őtet számkivetésbe akarta küldeni, úgy itélvén, hogy a' Ministernek nintsen jussa arra, hogy ilyen parantsolatokat adjon-ki. Az 5 dikre, hogy ő nem tudja miben álljon az a' bűn, a' melly itt néki tulajdonittatik.

Itt következik az az egész levél is, mellyből Minister Soult az Excelmans

ellen való 5 vádpontokat tsinálta, t. i. a' mellyet ez a' Napolyi Királyhoz a' Kart küldeni: —

„Sire! Azólta, hogy a' kedvetlen környülállások Felségedtől eltávoztattak, semmit nem tekinthettem lágymelegséggel, a' mi Felségedet illeti. Most az A. úr alkalmatosságát a' Felséged eránt való egész tiszteletemnek megbizonyítására kívánom használni. Engedje-meg Felséged, hogy mindeneknek előtte a' magam és familiam azon való örömünket kinyilatkoztassam, hogy Napolynak állapotya egészszen a' Felséged' kívánságával és javával megégyezőleg végződött-el. Higyje-meg Felséged, hogy szép országának környülállásaira nézve senki nem nyughatatlankodott inkább, mint az én familiám. De köszönet legyen a' Felséged' egy illy nagy Királyhoz méltó hērōsi álhatatosságának 's maga alkalmaztatásának: Europa kénszerítettett megemerni Felségedet.

„Ha ilyen jól nem ütöttek volna is ki Felségedre nézve a' dolgok, tsakugyan könnyü lett volna Felségednek olly szép és vitéz seregekkel, a' milyenek a' Felséged seregei, a' maga koronájának hetsületét megszerezni, mellyet tsak tulajdon tálentomainak 's nagy virtusainak köszönhet Felséged. Egyéb eránt a' Felséged iskolájában és szemei előtt formalodott vitéz tiszteknek ezerei elő siettek volna a' Felséged első jeladására, hogy Felségednek segítségül legyenek, és örvendettek volna, hogy az ő Felséged eránt való háladatosságokat és tsudálkozássokat megbizonyíthatják, mellyeket mind végig fenn fognak tartani Felséged eránt. A' mi engemet illet, a' ki ezen indúlatoknak méltóképpen még sokkal nagyobb mérték szerént részese vagyok, tsak a' magam leg belsőbb ohajtásomat teszem mind ezekhez, a' mellyel a' Felséged ditsósságát 's fényes familiájának boldogságát örökké kívánni meg nem szünök. Sire! Kérem Felségedet, erről

való bizonyításomat 's leg nagyobb nyásas-
sággal való tiszteletemet méltóztassék el-
fogadni, mellyel egész életemben leszek
a' Felsőged legrégibb és hűségesebb izol-
gája — „

„*Excelmans.*”

Az ítélő birák nem csak büntelennek
lenni találták és feloldozták *Excelmanst*
a' vád alól, hanem azt is meghatározták,
hogy az ő ítélet-tételek 500 exemplárban
ki nyomtattassék és kiosztattassék. *Excel-*
mans pedig a' maga szabadon való botsát-
tatását legelőbb is arra fordította, hogy a'
Királyhoz menvén, megköszönte, hogy né-
ki hatalmat engedett arra, hogy ártatlansá-
gát megmútathassa, 's továbbra is ajánlotta
a' maga megsérthetetlen hűségét.

Olasz Ország.

Ravennából ilyen jeles dolgot ír-
nak Jan. 9 dik napján: — „

„Kevésbe maradt-el, hogy egy tör-
ténét, melly magában csak tsekelység, igen
szomorú következéseket nem vont itt maga
után. Három személyek meg jelentek a'
Podestánál, azt mondván, hogy ők Velen-
czéből jőnek; elő mútatták a' Velencei
Kormányazónak Hertzeg Reusznak pa-
rantsolatját is, melyben ők úgy voltak le-
irattatva, mint Magyar Nemesek, a'
kik, mint az Austriai Császár biztosai azért
mentek, hogy azon Olasz tartományokban,
mellyek most Austriai Országlás alá estek,
a' mesterség' ritka szerzeményeit özszeke-
ressék és Bétsbe vigyék. A' parantso-
latban név szerint fel voltak téve az Apol-

lónia martirságának híres képe, mellyet
Dominichino festett, és a' Boldog-
ságos Szüz' ménybemenetele, olly ren-
deléssel, hogy a' Podesta ezeket adassa ál-
tal a' biztosoknak, az elsőt a' Püspöki az
utólfót a' Sz. Péter templomából. A' Po-
desta ugyan tudta, hogy melly nagy tiszte-
letben tartatnak itt ezek a' képek, de nem
mert a' felsőség' parantsolatjának nem en-
gedelmeskedni, le akarta vétetni a' képe-
ket; a' nép mérgeződött, a' templomba
özfze gyülekezett, 's az Austriai Ország-
lószerk ellen illetlen szókra fokadott, 's a'
biztosok' élete veszedelembé forgott, mind
addig, míg a' Podesta meg nem ígérte,
hogy nem viszik-el a' képeket, 's a' bizto-
sokat a' maga házához hívta, a' hol tova-
bbi beszélgetésközben gyanakodásra talált
okot, mellyet az is nevelt, hogy a' bizto-
sok nagyon sürgették az onnét való eltá-
vozhatast. A' Podesta azonközben mind
addig tartóztatta őket, míg Velen-
czébe irván onnét választ nem vett, a'
melly végezetre megérkeztén, a' volt a'
foglatatja, hogy Hertzeg Reusz ezen
Magyar Nemes Biztosokból 's ezeknek
a' szép mesterség' ritka műveinek ösz-
szeszedegetésére lett küldtetésekből sem-
mit nem tud, a' kiket tehát a' Podesta
fogságra küldvén, kijött, hogy ők három
Ragusai 'Sidók legyenek, a' kik tudván
hogy Ravennában még semmi Austriai Fő
tishti kar nintsen, az alkalmatosságot hasz-
nálni 's a' drága képeket elvinni akarták.
A' népnek megnyúgtatására azonnal kiállitot-
ták őket a' pelengérré: de továbbat még
egyéb büntetést is fognak érdemek szerént
kapni.

Febr. 8 dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 289 forintot Váltó-
tzedulában. Egy Cs. aranyért 13 forintot 23 1/2 krt.

Itt a' marha husnak fontja Februáriusban 17 krajtzárra határozatott.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 12.

A' Magyar Kurir 12-ik darabjához.

Historiai Akták.

Végezete a' XVI-dik Lajos' élete utolsó szempillantatai leírásának: —

Által akarta adni XVI dik Lajos a' maga testamentomát Roux Jakabnak, hogy szolgálta által azt a' Parisi Magistrátusnak, de ő azt el nem vette, így felelvén: Reám csak a' bizatott, hogy a' Királyt a' baláira vigyem. — Igaz, így felelt neki Lajos legkisebb boszszonkodásnak nyilatkoztatása nélkül. Egy más biztos' tsakugyan magára válolta a' Király' testamentomának által adását — a' melly után oda nyújtott a' Királyné Clerynek egy petsétnyomót, egy házassági gyűrűt, melyre megházasodásának napja és esztendeje felmettelve volt, és egy fűrt haját ilyen szókkal: — „Add által ezt a' petsétnyomót a' fijamnak, és ezt a' gyűrűt a' Királynénak, 's mond meg, hogy véghetetlenül nehezen efik, hogy elhagyni kéntelen vagyok. Ezen fűrt hajban egész familiámnak hajából találtatik. Add által ezt is neki. Mond-meg a' Királynénak, gyermekeimnek és hugomnak, hogy meg ígertem vala ugyan nékiek, hogy most reggel még egyszer látni fogom őket: de jobbnak tartottam megkímélni őket egy ilyen keserves megválástúl. Ah, melly keserves, hogy még egyszer meg nem ölelhetem őket.“ — Ekkor kitörlötte szemeiből a' könnyseppeteket, 's még ezeket mondotta Clerynek: — Réád bízom. hogy utolsó jó kívánásomat mond meg nékiek., — Azután a' Magistrális tisztekhez fordúlt, ajánlotta nékiek az eddig szolgálatjában volt személyeket, 's kérte őket, hogy Clery maradhasson-

meg a' Királyné mellett; az után Sante r-rére vetette szemeit 's így szollott neki nemes és állhatatos tekintettel: Induljunk útnak! —

Ezek valának utolsó szavai a' Temple béli lakhelyén. Mikor a' gráditson lefelé ment, szembe találkozott ezen ház- nak Mathey nevü gondviselőével és így szollott hozzá: Mathey! tegnap egy kevés- sé keménységgel viseltem erántad magamat; ne haragudj., — Mathey nem felelt semmit.

Mikor a' háznak udvarán által ment és azon szobák felé vetette szemeit, a' melyekben a' familiája volt, olyan mozdulások vétettek észre rajta, mint ha minden tagjai nyilalkodásban lettek volna, 's tsak alig alig mehetett tovább. Végre megérkezett a' szekérhez, melly a' Polgármesteré volt, 's béült abba a' maga gyóntató papja mellé. Szembe velük egy Politziai Hadnagy és egy Kvártély mester ültek. Hat óra alatt senkinek nem volt szabad halállal való büntetés alatt megnyitni házának ajtaját, a' melly idő alatt olyan volt Páris városa, mint egy valóságos puszta. Az út, a' holt elment a' szekér, a' Templétől fogva a' XV-dik Lajos' piatzáig, két fort formáló katonasággal volt megrakva; a' Karoussel piatzra 's ennek szomszédságaiba ágyuk voltak kiszegesztelve. Valami 100 ezer emberre teszik a' kün álló fegyveres sereget; azoknak az áldozatoknak számát, a' kik most egy áldozatott halálra kísérték 's azután magok is feláldoztattak, 80 ezerre számlálják. Rettegés és iktózás latszott-kimindeneknek ábrázatjokból. Meg volt határoztatva, ha senki ne mérésseljen kegyel-

mért kiáltani, 's a' ki ezt tselekedné, azonnal tömletzbe vitetessék, hogy az asszonyok othon maradjanak, 's még az ablakokat se mérésselje senki kinyitni. Ez a' nagy keménység volt az oka, hogy csak kevés könnyező szemeket lehetett latni. Santerre tudtára adatta volt előre a' Párisi Magistrátusnak, hogy ha valahol a' népet össze seregelné latja, azt azonnal lovas-sággal vereti széllyel. —

Majd két óra telt-el benne, míg útban volt a' szerentsetlen. Mikor az úgy nevezett Revoluzziós piatzra megérkeztek, ajánlotta a' Király a' maga gyóntató papját a' politziai személyeknek, és mikor látta, hogy ezek neki nem felelnek, nyilván való módon kérte őket, ilyen szókkal: Kérlek benneteket, hogy halálom után semmi baja ne legyen néki. — Felmenvén a' vesztő alkotmányra, a' melly néki a' ditsősségre vivő kapú vala, tulajdon maga vetette le a' kapuját és oldotta-le nyakravalóját. Három bohérok tudtára adván, hogy a' kezit megkötni és a' haját elválni akarják, így szollott hozzájuk egy kevésse éles hangon: *Nékem meg akarjátok kötni a' kezemet; bizonyos vagyok én a' magam álhatalosságára felől.* Hanem meggondolkozván ismét e'képpen szollott: *Ugy tsináljátok a' mint tettik, már ez az utolsó áldozat.* — Ekkor a' vesztő alkotmánynak szélére lépett, és így kezdett beszélni a' néphez: *Artatlanul halok-meg mind azokra a' bűnökre úzve, mellyekkel vádolhatom; megengedek ellenségeimnek, kérem az Istent, hogy botsásson-meg nékiek mint én megbotsátok; és hogy azt a' vért, melly most kiontatik, ne boszszálja-meg a' Frantzia nemzetet. Te pedig szerentsetlen nép!* —

Ezen szónak kimondásakor parantsolta Santerre a' hóbérnak, hogy lásson bozzá kötelességéhez, melyre a' dobok is megöt-tetvén, a' Király nem folytathatta tovább szavait. A' három bohér meg fogta az ál-

dozatot és a' gyilkos vas alá vitte, a' pap pedig ezeket a' felséges viziztató szavakat iatézta hozzá utoljára: *Szent Lajosnak fia, meny-fel az egekbe, a' melly szempillantásban a' bárd lebotsátatván a' fejét a' testétől elválasztotta, melly is a' népnek felmútattatott.* —

„Ily módon ment véghez, így rekesz-ti-bé szavait a' *Gazette de France*, a' melly ezen történetet mostanában elő beszéllette, ez a' királygyilkosság, mellyert ma az isteni könyörületeséghez fohaszkodunk.

Magyar Ország.

Budáról Jan. 24-ik napján. Ezen hólnap 11-ik napján Fő Tiszt. és Méltos. *Mundich Antal* Ur, a' Sz. István Ap. Király Rendjének Commendatora, a' Bosniai, Diakovari és Sziciniuni egyesült Püspökségeknek Püspökje, Eő Csasz. és Ap. Királyi Felségnek valóságos titkos Tanácsosa, hasznos életének 75 ik esztendejében tudógyul-ladásban Diakovárban, Slavoniának nevezetes városában meghalálozott. Ennek a' nagy, tudos, és hasznos hazafinak halálát közönségesen mindenek; de különösen azok felette sajnállyak, a' kiknek közelebb való esmeretségehez szerentséjek lehetett.

Valamint ezen nagy hazafinak, úgy Fő Tisztelendő *Karaba György* Rosnyai N. Prépostnak, Szerbiai Val. Püspöknek, Apostoli Fő Notariusnak, és Siklósi Apátornak halalában is tetemes kárt vallott a' Katolika Anyaszentegyház, a' ki szent hivatallyának 50 esztendeig való hiv folytatása után, Rosnyó városában hasznos élete-
nek 80-ik esztendejében meghalálozott, ki-
nek emlékezete a' Rosnyai Püspökségben sokáig fenn fog maradni.

Magyar Országai újságleveleinkben olvassuk, hogy Szepe i Püspök Báró *Brigido Mihály* ő Nagysága, Jan. 15-ik napján a' maga 50 esztendőktől fogva folytattott papi jubileumának szent innepét tartotta légyen.